

О.В. Прокопенко, Л.Б. Криворучко

Малі підприємства України: поточний фінансово-економічний стан

У статті виконано аналіз поточного фінансово-економічного стану малих підприємств та державної політики щодо їх підтримки, результати якого свідчать, що рівень розвитку малих підприємств України є недостатнім, а державна політика щодо їх підтримки малоефективна.

Ключові слова: малий бізнес, суб'єкти діяльності, фінансування.

Вступ

Одним із пріоритетних напрямів розвитку економіки розвинених країн є розвиток малого та середнього бізнесу. Малі підприємства цих країн є базисом економіки. Спеціалісти слушно стверджують, що без них не існуватимуть великі підприємства. В Євросоюзі нараховується понад 20 млн підприємств малого і середнього бізнесу, які дають більше половини загальної доданої вартості. Кількість населення, зайнятого в малому бізнесі Європи, за даними [1], становить близько 70%. Найбільшу кількість малих підприємств створено в торгівлі, будівельній та харчовій промисловості.

Малий бізнес в Європі стимулює розвиток конкуренції, впровадження великими компаніями нових технологій та покращання ефективності виробництва. Ефективність всієї економіки ЄС залежить від успіху діяльності малого та середнього бізнесу. Тому в рамках Євросоюзу здійснюється політика підтримки малого підприємництва, головною метою якої є збалансування інтересів держави і бізнесу, забезпечення оптимальних умов для підприємницької діяльності, підвищення конкурентоспроможності малого бізнесу.

Загальні параметри розвитку малого підприємництва в Україні не відповідають можливостям і потребам української економіки. За кількістю малих підприємств, їхнім внеском до загального обсягу виробництва, зайнятістю працівників та іншими показниками Україна значно відстає від розвинених країн світу. Потенціал малого бізнесу як фактора розвитку економіки не вичерпано, актуальною є проблема розроблення та удосконалення системної стратегії розвитку малого підприємництва, яка повинна будуватися на основі аналізу поточного стану малих підприємств та їх нагальних проблем.

Проблеми та перспективи діяльності малого підприємництва перебувають у полі зору таких українських вчених, як Р.В. Рудик, А.В. Гринюк, В.К. Збарський, Т.В. Греджева, С.І. Румянцева, І.А. Максименко, Т. Бережний, З.С. Варналій, В. Вишневський, А. Крисоватий, В. Кобилко, Т. Меркулова та ін. Недостатньо вивченими є потенційні можливості внутрішнього стратегічного планування малих підприємств з метою оптимізації діяльності у змінних зовнішніх умовах ведення господарської діяльності. Недостатньо дослідженими залишаються також особливості функціонування малих підприємств машинобудівної галузі, яка є одним із головних джерел доданої вартості та рушійною силою розвитку економіки.

Прокопенко Ольга Володимирівна, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри економічної теорії, в.о. декана факультету економіки та менеджменту Сумського державного університету; Криворучко Лариса Борисівна, економіст департаменту правового забезпечення ВАТ «Сумське НВО ім. М.В. Фрунзе», м. Суми.

Поставлення завдання

Метою статті є аналіз сучасного фінансово-економічного стану малих підприємств в Україні, в т.ч. у виробничій сфері, а також аналіз ефективності державної політики у сфері підтримки малого бізнесу.

Результати

Значення малого бізнесу в економіці країни. Розвиток малого бізнесу є потужним фактором структурної перебудови економіки, прискорення науково-технічного прогресу, формування нового соціального шару. Відзначено такі специфічні соціально-економічні функції малого підприємництва [2]:

1. Сприяння процесам демонополізації та роздержавлення економіки, стимулювання розвитку економічної конкуренції.

2. Залучення до економічного обігу матеріальних, природних, фінансових, людських та інформаційних ресурсів, використання яких є неефективним для великих компаній.

3. Поліпшення становища ринків шляхом забезпечення еластичності їхньої структури, врегулювання попиту, пропозиції і цін, принаймні часткової компенсації падіння пропозиції в період реструктуризації великих компаній, індивідуалізації пропозиції та диференціації попиту, насичення ринків, задоволення специфічних місцевих потреб.

4. Вивільнення великих підприємств від виробництва нерентабельної для них дрібносерійної та штучної продукції, яка задовольняє індивідуальний попит, підвищення тим самим ефективності їхньої діяльності. Підвищення гнучкості виробництва великих підприємств, зменшення їх комерційних ризиків завдяки укладенню коопераційних угод з малими підприємствами.

5. Забезпечення додаткових робочих місць, подолання прихованого безробіття, надання роботи працівникам, звільненим у ході реструктуризації великих підприємств.

6. Стимулювання підвищення ділової активності населення та розвитку середнього класу, який становить соціальну базу економічних реформ, забезпечує стабільність суспільства.

7. Протидія люмпенізації та поширенню утримувальницької психології, всебічне сприяння розвитку людського капіталу.

8. Пом'якшення соціальної напруженості завдяки ослабленню майнової диференціації та підвищенню рівня доходів населення.

9. Збільшення гнучкості національної економіки та ринкової пропозиції відповідно до сучасних умов відкритої економіки.

Ми вважаємо за доцільне доповнити перелік такими важливими функціями малого бізнесу:

1. Посилення здорової конкуренції на ринку та, як наслідок, підвищення якості вітчизняної продукції.

2. Підвищення можливості для самореалізації кожної людини.

3. Активізація впровадження альтернативних енергоресурсів, що сприяє збереженню навколишнього середовища.

Можливості малого підприємства. Відзначають [2] такі вагомі конкурентні переваги малих підприємств в інституційній структурі економіки, як:

1. Мобільність, здатність до швидкого реагування на зміни кон'юнктури ринку, оперативність освоєння нової продукції та зміни обсягів виробництва в межах виробничих можливостей.

Розділ 3 Економіка підприємства та організація виробництва

2. Дрібносерійне виробництво, можливість підвищення ефективності за рахунок вузької спеціалізації, технологічна гнучкість виробничих процесів.

3. Низька капіталомісткість, швидка окупність вкладень, невисокі експлуатаційні та накладні витрати підприємства.

4. Здатність до якнайповнішої мобілізації доступних ресурсів, включаючи оперативне використання досягнень науково-технічного прогресу (в технічній, економічній, організаційній, інформаційній сферах).

5. Рациональна організація підприємства, обумовлена максимальним зближенням менеджменту, маркетингу та виробничого процесу.

6. Оптимальні можливості для реалізації мотивів та схильностей до підприємницької діяльності.

Фінансово-економічний стан малого підприємництва в Україні сьогодні. Згідно із статистичними даними абсолютна кількість малих підприємств в Україні постійно зростає, і на сьогодні понад 90% зареєстрованих підприємств є малими. Проте аналіз приросту малих підприємств у динаміці, розрахованого нами на підставі статистичних даних [3], свідчить про постійне уповільнення зростання їхньої кількості (табл. 1). 2008 р. через фінансову кризу виявився несприятливим як для всього бізнесу, так і для малих підприємств зокрема, що призвело до скорочення кількості малих підприємств, але у 2009 р. ситуація стабілізувалася. Припинення зростання кількості малих підприємств викликано, на наш погляд, насиченням ними галузі торгівлі за одночасної відсутності стимулу їхньої появи у виробничих сферах.

Таблиця 1 – Динаміка зростання кількості малих підприємств в Україні за роками

Рік	Кількість малих підприємств, тис.од.	Кількість малих підприємств на 10 тис. населення, од.	Приріст кількості малих підприємств на 10 тис. населення порівняно з попереднім роком, %
1995	96	19	–
1996	н.д.	19	0
1997	н.д.	27	29,6
1998	н.д.	34	20,6
1999	н.д.	40	15
2000	217,9	44	9,1
2001	233,6	48	8,3
2002	253,8	53	9,4
2003	272,7	57	7
2004	283,4	60	5
2005	295,1	63	4,8
2006	307,4*	72*	12,5*
2007	324	76	5,3
2008	н.д.	72	–5,6
2009	н.д.	75	4

*різке підвищення відносних та абсолютних показників кількості малих підприємств, викликано введенням нових критеріїв визначення малого підприємства.

Суб'єкти малого бізнесу є одним із важливих джерел формування робочих місць. На малих підприємствах зайнято 11% працюючого населення країни. Причому впродовж останніх років цей показник не тільки не зріс, але й дещо знизився, особливо це стосується зайнятості на малих підприємствах промисловості (табл. 2). За даними статистики за 2008 р., найбільш активно малий бізнес залучає населення до сфери торгівлі – 26% від загальної кількості населення, зайнятого у малому бізнесі, у той час як до промисловості – 17%, а найменш приваблива для малого бізнесу сфера освіти – 0,07%. У структурі промислової сфери на частку підприємств малого бізнесу в 2008 р. припадало 10,7% зайнятого в промисловості населення, на частку середніх – більш ніж 30%, великих – близько 59% [4].

Таблиця 2 – Зайнятість населення на малих підприємствах України

Рік	Одиниця виміру	Кількість зайнятих працівників на малих підприємствах	у т.ч. у промисловості
2006	тис.осіб	2 232,3	418,5
	% до загальної кількості зайнятого населення країни	10,8	2,0
2007	тис.осіб	2 231,5	403,3
	% до загальної кількості зайнятого населення країни	10,7	1,9
2008	тис.осіб	2 237,4	389,9
	% до загальної кількості зайнятого населення країни	10,7	1,9
2009	тис.осіб	2 152,0	375,2
	% до загальної кількості зайнятого населення країни	10,7	1,9

У структурі активів підприємств малого бізнесу переважає частка обігових коштів (на кінець 2008 р. – 56,2%). Причому на великих підприємствах частка необігових активів (56,9%) більша, ніж на малих (44,8%). У промисловості ця тенденція зберігається, однак за 2008 р. малі підприємства промисловості, на відміну від великих, зуміли поліпшити структуру своїх активів, збільшивши на 2% частку необігових активів. У масштабах усієї країни частка малого бізнесу в необігових активах також дещо збільшилася, потіснивши великі підприємства. Це особливо цікаво, оскільки промисловість є галуззю капіталомісткою, значною мірою залежить від стану і розвитку необігових активів, а саме основних фондів.

У структурі джерел фінансування запозичені джерела переважають над власними, що свідчить про неможливість автономного існування підприємства і про його залежність від зовнішніх джерел фінансування. Таке положення характерне як для малих підприємств України, так і для великих, причому протягом 2008 р. становище погіршилося, але у підприємств малого бізнесу проблема недостатності власного капіталу все ж таки постає більш гостро. Сукупна кредиторська заборгованість підприємств малого бізнесу України на кінець 2008 р. (382 688,7 млн грн) практично дорівнює сукупній кредиторській заборгованості великих підприємств країни (383 461,2 млн грн). Причому переважання позикових джерел фінансування над

Розділ 3 Економіка підприємства та організація виробництва

власними не є наслідком достатності та доступності зовнішніх джерел фінансування. Як у підприємств великого бізнесу, так і у малих левову частку кредиторської заборгованості складає заборгованість за товари, роботи і послуги, що свідчить про труднощі в розрахунках між підприємствами. У промисловій галузі ситуація дещо інша: кредиторська заборгованість малих підприємств (30 897,3 млн грн), у тому числі і заборгованість за товари, роботи, послуги, незрівнянно менша, ніж аналогічна заборгованість великих підприємств (207 079,7 млн грн).

Кредиторська заборгованість малих підприємств так само, як і великих, протягом 2008 р. зросла у 1,5 раза, проте ці підприємства залишаються ліквідними завдяки очікуваним надходженням грошових коштів від дебіторів.

Кількість підприємств малого бізнесу у багато разів перевищує кількість великих, проте їхній внесок в обсяг реалізованої продукції в 2008 р. становив лише 16,3%. У промисловості частка малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції в 2008 р. становить 4,6% (у 2009 р. – 6,6%). Проте аналіз фінансових результатів їх діяльності у 2008 р., виконаний за даними статистики [4], показав, що більша кількість малих підприємств промисловості порівняно з великими змогли краще адаптуватися до нових умов, і частка збиткових підприємств виявилася нижчою, ніж у великих підприємств. Але, на жаль, сума збитків, отриманих збитковими малими підприємствами, значно перевищує суму прибутку, яку отримали прибуткові малі підприємства, тому загальний рівень рентабельності діяльності малого бізнесу на кінець 2008 р. негативний.

Частка підприємств малого бізнесу, які закінчили 2008 р. з прибутком (62,7%), виявилася вищою, ніж частка прибуткових великих підприємств (58,5%). Проте великі підприємства в середньому все ж таки працювали більш стабільно і розкид за фінансовими результатами в цій групі менший: різниця між середнім прибутком прибуткового підприємства і середніми збитками збиткового становила 0,13 млн грн, у той час як по малих підприємствах ця різниця дорівнює 0,41 млн грн (табл. 3, 4).

Таблиця 3 – Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування за 2008 р.

	Сальдо, млн грн	Прибуткові підприємства		Збиткові підприємства		Рівень рентабельності, %	
		% до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн грн	% до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн грн		
По країні	усього	-10 943,3	62,8	173 573,6	37,2	184 516,9	-1,5
	по великих підприємствах	46 077,1	58,5	97 879,4	41,5	51 802,3	2,0
	по середніх підприємствах	-19 538,2	64,2	43 675,3	35,8	63 213,5	-3,4
	по малих підприємствах	-37 482,2	62,7	32 018,9	37,3	69 501,1	-7,6
У т.ч. по промисловості	усього	20 243,2	61,1	70 812,5	38,9	50 569,3	0,4
	по великих підприємствах	31 306,3	56,3	61 834,5	43,7	30 528,2	2,0
	по середніх підприємствах	-8 815,0	56,2	6 591,1	43,8	15 406,1	-4,1
	по малих підприємствах	-2 248,1	61,9	2 386,9	38,1	4 635,0	-4,9

Таблиця 4 – Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування по малих підприємствах за 2009 р.

	Сальдо, млн грн	Прибуткові підприємства		Збиткові підприємства	
		% до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн грн	% до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат, млн грн
По країні	-21209,9	60,1	32952,8	39,9	54162,7
У т.ч. по промисловості	-2147,2	60,0	2268,1	40,0	4415,3

У структурі реалізованої малими підприємствами України продукції левову частку займає торгівля (62%). Впродовж 2006–2008 рр. спостерігається тенденція до певного зниження частки цієї групи за рахунок збільшення часток малих підприємств інших галузей економіки, у т.ч. промисловості (табл. 5).

Таблиця 5 – Продукція малих підприємств за видами економічної діяльності (у % до загального обсягу реалізації продукції по Україні)

Вид економічної діяльності	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	1,6	1,8	2,1	3
Промисловість	8,8	8,8	9,1	9,7
Будівництво	7,1	8,6	9	7,3
Торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	66,9	63,2	60,8	60,1
Діяльність готелів та ресторанів	0,6	0,6	0,7	0,7
Діяльність транспорту та зв'язку	3,1	3,2	3,4	3,9
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	8,3	9,7	10,8	12,2
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	0,8	0,7	0,7	0,8

Підсумки проведеного аналізу свідчать, що становище малих підприємств в Україні не є задовільним. Велика кількість суб'єктів малого бізнесу балансує на межі згортання діяльності. Труднощі, що перешкоджають стабільній діяльності і розвитку малих підприємств, особливо промислових, пов'язані з великим зносом основних фондів, недостатністю фінансових ресурсів для оновлення основних фондів та поповнення обігових, браком знань та навиків управлінського персоналу, що заважає приймати найбільш ефективні управлінські рішення. За цих умов особливо важливим, на думку авторів, є проведення заходів щодо підвищення професіоналізму керівників малих підприємств, в іншому випадку малий бізнес як інститут економіки не буде ефективним.

Погляд уряду на роль малого підприємництва в розвитку економіки країни. Сьогодні уряд України визнає мале підприємництво провідною силою в подоланні негативних процесів в економіці та забезпеченні сталого розвитку суспільства [7].

Розділ 3 Економіка підприємства та організація виробництва

Рівень розвитку малого підприємництва має сприяти створенню позитивного іміджу України, забезпеченню ефективної ринкової економіки з метою її інтеграції в європейську і світову економічні системи.

Законом України «Про державну підтримку малого підприємництва» № 2063-III від 19.10.2000 р. із змінами і доповненнями, внесеними Законом України № 523-VI від 18.09.2008 р., визначено такі напрями державної підтримки малого підприємництва:

1. Формування інфраструктури підтримки і розвитку малого підприємництва, організація державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого підприємництва.

2. Встановлення системи пільг для суб'єктів малого підприємництва.

3. Впровадження спрощеної системи оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності.

4. Фінансово-кредитна підтримка малого підприємництва.

5. Залучення суб'єктів малого підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення поставки продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб.

Для реалізації державної підтримки малого підприємництва розроблена Національна програма сприяння розвитку малого підприємництва в Україні. Основними напрямами програми є [7]:

– вдосконалення нормативно-правової бази у сфері підприємницької діяльності, спрямоване на спрощення юридичних процедур у правових відносинах «держава-підприємець»;

– формування єдиної державної регуляторної політики у сфері підприємницької діяльності з метою забезпечення системності, послідовності та узгодженості дій з розроблення та впровадження регуляторних актів з урахуванням пропозицій громадськості;

– активізація фінансово-кредитної та інвестиційної підтримки малого підприємництва шляхом побудови небанківського фінансово-кредитного сектора, спрямованого виключно на малий бізнес;

– сприяння створенню інфраструктури розвитку малого підприємництва, а саме: системи інформаційного та консультаційного обслуговування малого підприємництва, бізнес-центрів та центрів розвитку малих підприємств, навчальних центрів для підготовки спеціалістів для роботи на малих підприємствах і т.д.;

– впровадження регіональної політики сприяння розвитку малого підприємництва, спрямованої на вирішення проблем розвитку малого підприємництва в межах повноважень місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування.

Фінансове забезпечення програми здійснюється за рахунок Державного бюджету України. Державними бюджетами України на 2007 – 2010 рр. на заходи щодо підтримки малого бізнесу передбачені витрати, наведені в табл. 6.

Таким чином, на заходи щодо підтримки малого підприємництва в 2009 р. спрямовано 0,00004% від ВВП. У США на ці самі цілі у 2009 р. спрямовувалося 10 млрд дол., що становить 0,07% від ВВП (розраховано за даними статистики [8]). Таким чином, в Україні на підтримку малого бізнесу спрямовується майже в 2000 разів менше коштів порівняно із США. Таке обмежене фінансування унеможливує комплексне вирішення проблем у цій сфері, гальмує інноваційну спрямованість малого підприємництва.

Таблиця 6 – Витрати на підтримку малого бізнесу,
заплановані у Державному бюджеті України, млн грн

Найменування витрат	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.
Часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами, які надаються підприємствам малого та середнього бізнесу на реалізацію інвестиційних проектів	27	32	0	0
Заходи щодо реалізації Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва	1,8	2	0,4	0,7

Значним стимулом для розвитку малого бізнесу в Україні є спрощена система оподаткування. Проте аналіз ефективності використання спрощеної системи оподаткування показує, що позитивною вона є тільки для порівняно невеликої групи суб'єктів господарювання, а саме для малих підприємств торгівлі та сфери надання послуг, у вартості продукції яких досить висока частка доданої вартості. Для більшості інших підприємств малого бізнесу і особливо таких важливих з точки зору розвитку економіки галузей, як промисловість, з фінансового погляду спрощена система оподаткування неприйнятна.

Таким чином, діючі закони в області малого підприємництва, покликані стимулювати розвиток малого бізнесу, практично не виконують свого завдання, стимулюючи, головним чином, малі підприємства у сфері торгівлі, що підтверджується даними статистики.

Висновки

Мале підприємство як організаційна форма підприємства є одним з найбільш ефективних та корисних для країни, яка розвивається в ринкових умовах. Однак рівень розвитку малого підприємництва, проте, залишається незадовільним у нашій країні. У сучасних умовах ця проблема є однією з головних для української економіки, тому вирішувати її повинна держава шляхом створення необхідних умов і підтримуючи вітчизняного малого виробника. Проте позиція держави щодо малого підприємництва є непослідовною, державна підтримка все ще слабка і недостатня, суб'єктам малого підприємництва доводиться розраховувати тільки на власні сили, що значно обмежує можливості для розвитку і підвищує ризики. Невиправдано низьке значення відводиться таким підприємствам виробничої сфери. Державна підтримка малого бізнесу будується таким чином, що стимулює розвиток переважно малого бізнесу у сфері торгівлі, яка не виробляє додаткової вартості, залишаючи без підтримки підприємства виробничої сфери. Одні лише малі підприємства торгівлі не зможуть виконати ті специфічні соціально-економічні функції, через які малий бізнес цінується в межах держави, і потенціал малого бізнесу реалізований не буде.

Ведення господарської діяльності в сучасних умовах, особливо у період фінансової кризи, є важким і ризиковим і для великих підприємств, але труднощі малих підприємств у більшості випадків гостріші. Велике значення має проблема фінансування, брак власних коштів, труднощі в розрахунках за продукцію. За цих умов вирішальну роль відіграє професіоналізм керівників малих підприємств.

Підприємствам, якими керують добре підготовлені фахівці, вдалося скористатися гнучкістю, здатністю малого бізнесу швидко пристосовуватися до зовнішніх умов і закінчити 2008 р. з кращими результатами, ніж великі підприємства.

Напрямами наших подальших досліджень будуть аналіз проблем, які перешкоджають розвитку і успішній діяльності малих підприємств, в т.ч. проблеми фінансування, а також розроблення рекомендацій щодо управління малим підприємством у змінних, несприятливих зовнішніх умовах, з урахуванням потенційних можливостей малого бізнесу.

1. *Малый бизнес: кредитование малого бизнеса* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kreditbusiness.ru>.
2. *Малый і середній бізнес у пошуках місця в стратегії економічного зростання в Україні* : Зб. ст. [Електронний ресурс] ; ред. Я. А. Жаліла // Сер. «Безпека економічних трансформацій». – К., 2002. – Вип. 19. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/Table/Jalilo19/002.htm>.
3. *Статистичний збірник «Щорічник України 2007»* / ред. О. Г. Осауленко. – К. : Державний комітет статистики України, 2008. – 572 с.
4. *Статистичний збірник «Діяльність підприємств – суб'єктів підприємницької діяльності 2008»* / ред. І. М. Жук. – К. : Державний комітет статистики України, 2009. – 327 с.
5. *Статистичний збірник «Регіони України 2009»* / ред. О. Г. Осауленко. – у 2-х частинах. – К. : Державний комітет статистики України, 2009. – Ч. 2. – 758 с.
6. *Статистичний збірник «Україна в цифрах 2008»* ; ред. О. Г. Осауленко. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2009. – 260 с.
7. *Україна. Закони. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні* [Електронний ресурс]: [прийнятий Верховною Радою 21.12.2000р. зі змінами станом на 01.07.2010р.]. – (Чинний закон). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2157-14>.
8. *Експрес-випуск* статистичної інформації від 31.03.2010 № 78. [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2010/03_10/78.zip.

Отримано 15.06.2010 р.

О.В. Прокопенко, Л.Б. Криворучко

Малые предприятия Украины: текущее финансово-экономическое состояние

В статье выполнен анализ текущего финансово-экономического состояния малых предприятий и государственной политики относительно их поддержки, результаты которого свидетельствуют о том, что уровень развития малых предприятий в Украине является недостаточным, а государственная политика по их поддержке малоэффективна.

Ключевые слова: малый бизнес, субъекты деятельности, финансирование.

O.V. Prokopenko, L.B. Krivoruchko

Small business of Ukraine: the current financial-economic state

This article analyzes the current financial-economic state of small business and public policy for their support. The results show that the level of development of Ukrainian small business is insufficient, and public policy support for their is ineffective.

Keywords: small business, subjects of activity, financing.